

Trafikutskottets betänkande

1978/79:25

med anledning av propositionen 1978/79:111 om åtgärder mot krångel och onödig byråkrati m. m. såvitt avser avsnittet 3.1 om trafiksignaler för gående i bilaga 5 (kommunikationsdepartementet)

Propositionen

I propositionen 1978/79:111 bilaga 5 (kommunikationsdepartementet) har regeringen berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som i propositionen har anförts om trafiksignaler för gående.

Utskottet

Under avsnitt 3.1 Trafiksignaler för gående tar föredragande statsrådet upp frågan om den bristande respekten för rött ljus i gångsignal. Frågan har behandlats i en promemoria som upprättats inom kommunikationsdepartementet. I denna konstateras att polisen endast undantagsvis bedömer det som möjligt eller meningsfullt att ingripa mot överträdelse av förbudet att gå mot rött ljus. Detta förhållande sägs kunna få negativa återverkningar på den allmänna trafikmoralen. Därför diskuteras olika sätt att komma till rätta med problemet. Den i promemorian förordade lösningen innebär att man upphäver den särskilda straffsanktionen för överträdelse av förbudet att gå mot rött ljus. Sanktionen för ifrågavarande förseelse är böter och utgår som ordningsbot med 25 kr.

Promemorian har remissbehandlats. Förslaget däri har tillstyrkts av bl. a. riksåklagaren, rikspolisstyrelsen och brottsförebyggande rådet, medan bl. a. statens vägverk, trafiksäkerhetsverket (TSV), Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF) och trafiksäkerhetsutredningen (K 1973:07) avstyrkt detsamma.

I sina överväganden framhåller föredraganden att promemoriaförslaget skall ses mot bakgrund av strävandena att komma till rätta med de allvarliga olägenheter som är förenade med straffbud som inte kan övervakas effektivt. Föredraganden delar den mening som har framförts härom i promemorian. Vidare uttalar föredraganden sympati med strävandena hos de remissinstanser som befarar att effektiva insatser för informationen och trafikundervisningen skulle försämrats om straffsanktionen togs bort. Föredraganden säger sig emellertid inte kunna dela de farhågor om allvarliga trafiksäkerhetsförsämringar som dessa instanser har uttryckt. Innebörden av förslaget är att förbudet mot att gå mot rött ljus fortfarande finns kvar och informationen till barnen sägs därmed kunna utformas på samma sätt som hittills. Föredra-

ganden hänvisar till att regeringen uppdragit åt TSV att planera åtgärder som är ägnade att förbättra signalregleringen vid övergångsställen m. m. Sådana åtgärder framhålls emellertid såsom tidskrävande och man kan därför inte avvakta utfallet därav. Med hänsyn därtill anser föredraganden att den särskilda straffsanktionen för överträdelse av förbudet att gå mot rött ljus bör upphävas nu och förklarar sin avsikt att föreslå regeringen detta.

Utskottet vill med anledning av vad föredraganden anfört under förevarande avsnitt i propositionen framhålla följande.

Det torde vara riktigt att efterlevnaden av förbudet att gå mot rött ljus är mycket dålig på vissa platser i landet. Utskottet vill emellertid hänvisa till vad de remissinstanser som avstyrkt det omnämnda promemorieförslaget har anfört. Sålunda framhöll NTF att i den omfattande upplysnings- och utbildningsverksamhet som föreningen bedriver för barn intar reglerna för fotgängarna vid gång över gata eller väg en framskjuten plats. Barn i förskoleåldern och i de tidiga skolåren deltar aktivt i trafiken i huvudsak som gående. En central punkt i trafiksäkerhetsbudskapet är förbudet att gå mot "röd gubbe". Den regeln är i sin nuvarande utformning enkel och entydig. Den är lätt att lära ut och den är lätt för barnen att förstå. Om man tar bort straffet kommer med stor sannolikhet följden att bli att trafikanterna uppfattar det som "fritt fram" att gå mot "röd gubbe". Vidare frågade sig NTF hur man skall kunna förklara skillnaden mellan förbud utan straff och förbud med straff. NTF kunde av redovisade skäl, av vilka barnens säkerhet är bland de tyngst vägande, inte acceptera förslaget att slopa straffet för överträdelse av förbudet att gå mot rött ljus.

Även utskottet anser att de synpunkter som NTF har fört fram bör tillmätas största vikt vid överväganden av det slag varom här är fråga. Utskottet vill vidare hänvisa till sina tidigare uttalanden i frågan. I det av riksdagen godkända betänkandet TU 1974:22 förklarade sig utskottet finna det otillfredsställande att lagbestämmelser kan överträdas i mycket stor omfattning utan att åtgärder vidtas. Regeln att rött ljus innebär absolut stopplikht fick emellertid anses vara mycket viktig ur trafiksäkerhetssynpunkt. En uppluckring av denna princip, som även gäller internationellt, skulle enligt utskottets mening kunna medföra svåröverskådliga konsekvenser. Utskottet var därför inte berett att acceptera en lösning som skulle innebära att förbudet skall vara kvar men att påföljd under vissa omständigheter inte skall inträda. Utskottet erinrade slutligen om möjligheten att ändra signalsystemet så att gångtrafikanterna uppfattar stoppsignalen som meningsfull.

Under hänvisning till det anförda och då utskottet inte funnit anledning att frångå sin tidigare uppfattning i frågan anser sig utskottet inte kunna biträda den av föredraganden aviserade åtgärden att slopa påföljden för överträdelse av förbudet att gå mot rött ljus. Utskottet vill däremot understryka vikten av att åtgärder vidtas i syfte att öka respekten för förbudet. Vad utskottet nu

anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av propositionen 1978/79:111, såvitt nu är i fråga, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om trafiksignaler för gående.

Stockholm den 11 maj 1979

På trafikutskottets vägnar

CARL-WILHELM LOTHIGIUS

Närvarande: Carl-Wilhelm Lothigius (m), Alfred Håkansson (c), Nils Hjorth (s), Rolf Sellgren (fp), Rune Torwald (c), Birger Rosqvist (s), Bertil Zachrisson (s), Erik Johansson i Hållsta (c), Wiggo Komstedt (m), Rune Johansson i Åmål (s), Margit Sandéhn (s), Sten-Ove Sundström (s), Georg Danell (m) och Stina Eliasson (c).

Reservation

av Carl-Wilhelm Lothigius (m), Rolf Sellgren (fp), Rune Torwald (c), Erik Johansson i Hållsta (c), Wiggo Komstedt (m) och Georg Danell (m) som anser att utskottet bort tillstyrka den aviserade åtgärden och att därför

dels det avsnitt i utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Utskottet vill" och på s. 3 slutar med "till känna" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i allt väsentligt i de överväganden som legat till grund för föredragandens här aviserade förslag. Utskottet är alltså av den uppfattningen att ett slopande av straffet för överträdelse av förbudet att gå mot rött ljus inte kommer att negativt påverka trafiksäkerheten. Mot ett bibehållande av straffet kan däremot resas invändningar. Det torde vara riktigt såsom brottsförebyggande rådet anfört i sitt remissyttrande att det förhållandet att polisingripande sker så sällan kan leda till att respekten minskar för strafflagarna över huvud taget. Samtidigt måste beaktas att ett antal personer trots allt årligen bötfälls för förseelsen i fråga. Enligt uppgifter i den berörda promemorian var under år 1977 detta antal 635, varav 9 i Stockholm, 2 i Göteborg, 274 i Malmö och 350 i landet i övrigt. Utskottet kan inte finna att ett sådant till synes godtyckligt upprätthållande av straffbud är vare sig lämpligt eller acceptabelt. Mot bakgrund härav, och då polisens möjligheter att åstadkomma någon förändring därvidlag får anses mycket små, finner utskottet det riktigt att slopa straffet i fråga. Detta undanröjer självfallet inte behovet av att vidta andra åtgärder i syfte att öka respekten för förbudet att gå mot rött ljus och därigenom höja trafiksäkerheten. I det sammanhanget synes

det uppdrag som lämnats TSV väl ägnat att leda till väsentliga förbättringar i detta hänseende.

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen lämnar utan erinran vad föredraganden i propositionen 1978/79:111, såvitt nu är i fråga, anfört om trafiksignaler för gående.